

10. Стратегічне планування та ризик-менеджмент як основні компоненти ефективного управління на підприємстві

Андрій Крамських, Олена Баталова

Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

Вступ. Стратегічне планування є процесом, який допомагає підприємству зорієнтуватися у довгостроковій перспективі, і включає аналіз зовнішнього, внутрішнього середовища, визначення місії та цілей, розробку стратегії та планів дій, які допоможуть досягти цих цілей. Через стратегічне планування підприємство може зосередитися на ключових пріоритетах, визначити потенційні можливості для розвитку та підвищення конкурентоспроможності.

Матеріали і методи. Для дослідження впливу стратегічного планування та ризик-менеджменту на основні компоненти ефективного управління підприємством використано метод наукової абстракції та узагальнення; для визначення основних компонентів ефективного управління на підприємстві – системно-структурний підхід.

Результати. Реалізація стратегії пов'язана з певними ризиками. Ризик-менеджмент – це процес ідентифікації, оцінки і керування ризиками, що дозволяє компанії приймати зважені рішення і захищатися від потенційних загроз, допомагає їй бути більш готовою до негативних наслідків і зменшує вплив негативних подій на бізнес. Стратегічне планування і ризик-менеджмент взаємопов'язані і доповнюють одне одного. Стратегічне планування визначає напрями розвитку, а ризик-менеджмент допомагає захистити їх від потенційних загроз.

При переході до ринкових відносин підприємствам надано можливість самостійно господарювати в умовах ринку, тому особливої ваги набуває їх здатність цих так спланувати свою діяльність, щоб не стати банкрутом, а ще краще – щоб отримувати прибуток. Виходячи з різноманітності характеристик підприємств, можливі різні підходи до організації системи стратегічного управління загалом і стратегічного планування зокрема. Світовий досвід свідчить: на основі загальних принципів кожне підприємство обирає ту чи іншу систему, робить акцент на окремих сторонах діяльності, вводячи цей орієнтир як основу планування.

Розробляючи систему стратегічного планування, кожне підприємство обирає для себе найприйнятнішу схему, яка, з одного боку, є переліком необхідних формальних процедур, для виконання яких потрібні знання фахівців, а з іншого – передбачає поєднання елементів творчості зі здоровим глуздом керівників, які не дуже схильні витрачати час на витончені процедури планування. Система стратегічного планування не покладається на «природний плин» обставини досягнення успіху, а базується на системі планів, які дають змогу перетворити цілі і стратегії в реальні досягнення. Найскладніше зрозуміти, яким має бути стратегічний план, з чого він повинен складатися, щоб відповідати тим вимогам, які роблять його незамінним для розвитку підприємства і основним компонентом ефективного управління. Загальні вимоги до змісту та структури стратегічного плану можна відстежити, аналізуючи визначення поняття «стратегічний план» різними авторами, які залежно від прийнятої концепції стратегічного планування акцентують увагу на тих чи інших сторонах цього явища.

Висновки. Використання стратегічного планування і ризик-менеджменту є необхідними компонентами для досягнення успіху та стійкого розвитку підприємства. При правильному здійсненні стратегічного планування та ризик-менеджменту підприємство може забезпечити свою конкурентоспроможність, підвищити ефективність виробництва та збільшити прибуток. Тому, враховуючи нестабільність та складність сучасного бізнесу, стратегічне планування та ризик-менеджмент є невід'ємною складовою ефективного управління на підприємстві.

Література

1. Ризик-менеджмент в сучасних умовах ведення бізнесу / Ю.В. Губський, О.А. Халат, С.О. Лукаш [та ін.]. *Вісник Дніпропетровського університету*. Дніпро, 2019. Т. 27, № 4. С. 132-139.
2. Ризик-менеджмент на підприємствах малого та середнього бізнесу / І.О. Петров, А.А. Безкоровайна, Н.В. Шутюк [та ін.]. *Економіка та держава*. Київ, 2018. № 9. С. 22-25.
3. Лукашук І.С. Стратегічне планування в системі управління підприємством. *Інноваційна економіка*. 2017. № 2. С. 47-51.
4. Ризик-менеджмент на підприємствах промисловості / О.І. Волосович, В.М. Кот, Т.І. Коваль [та ін.]. *Економіка промисловості*. Львів, 2018. № 3 (83). С. 77-83.